

Valsts ieņēmumu
dienests

Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasības un to izpilde

Baiba Rūdapa
VID Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldes
galvenā nodokļu inspektore

19.10.2017.

Semināra dienaskārtība

1. NILLTFN likuma subjektu pienākumi
2. NILLTFN iekšējās kontroles sistēmas izstrādes ieteikumi
3. Aizdomīgu darījumu pazīmes nodokļu jomā. Ziņošanas kārtība VID par aizdomīgu darījumu nodokļu jomā
4. AML 4 direktīva, tās pārņemšana un paredzami grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā
5. NILLTFN procesu efektivitātes izvērtēšana Moneyval komisijas ekspertu vizītes laikā no šā gada 30.oktobra līdz 10.novembrim
6. Latvijas Nacionālajā NILLTF risku ziņojumā noteiktie nozaru riski un veicamie pasākumi to mazināšanai

ES regulējums:

No 2015.gada 20.maija spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva [2015/849](#) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai (turpmāk – 4 AMLD)

Starptautisks standarts: 40 Finanšu darījumu darba grupas [\(FATF\) rekomendācijas](#)

Saistošie normatīvie akti

Tiesību akti

Publicēts: 06.09.2016. 10.03

- Grāmatvedības organizēšana
- Kases aparāti un kases sistēmas
- Kontu reģistrs

Veidlapa paziņojuma par rīkojuma izpildi noformēšanai

- Labā prakse uzņēmējiem

▼ Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana

Atbildība par likuma prasību pārkāpšanu

Informatīvie un metodiskie materiāli

Noderīgi materiāli

Tiesību akti

Veidlapas un iesniegumi

- Publisko iepirkumu likuma norma

- Sabiedriskā labuma organizācijas statuss

Uzņēmumu likvidācija

Uzņēmumu reorganizācija

Likums	Pieņemts	Stājas spēkā
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likums	30.07.2008.	13.08.2008.
▼ MK noteikumi		
<u>Nr. 162 Noteikumi par kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienestam sniedzami ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem</u>	22.03.2016.	01.04.2016.
<u>Nr. 1071 Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem</u>	22.12.2008.	01.01.2009.
<u>Nr. 1092 Kārtība, kādā valsts un pašvaldību institūcijas sniedz informāciju Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienestam</u>	22.12.2008.	01.01.2009.
<u>Nr. 966 Noteikumi par to trešo valstu sarakstu, kuru normatīvo aktu prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā ir līdzvērtīgas Eiropas Savienības tiesību aktu prasībām</u>	25.11.2008.	03.12.2008.

Šobrīd VID uzraudzībā esošie NILLTFN likuma subjekti

- ārpakalpojuma grāmatveži (7778)
- nodokļu konsultanti (2936)
- juridisko pakalpojumu sniedzēji (6641)
- nekustāmo īpašumu tirdzniecības aģenti vai starpnieki (2273)
- dārgmetālu, dārgakmeņu un to izstrādājumu tirdzniecības pakalpojumu sniedzēji un starpnieki (309)
- transportlīdzekļu tirdzniecības pakalpojumu sniedzēji (484)
- citu preču tirdzniecības pakalpojumu sniedzēji (443)
- pakalpojumu sniedzēji (769)
- Kopā ~**21 000** likuma subjektu

Likuma subjektu pienākumi

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana

Publicēts: 07.04.2016. 14.15

- > Grāmatvedības organizēšana
- > Kases aparāti un kases sistēmas
- > Kontu reģistrs

Veidlapa paziņojuma par rīkojuma izpildi noformēšanai

- > Labā prakse uzņēmējiem

> **Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana**

Atbildība par likuma prasību pārkāpšanu

Informatīvie un metodiskie materiāli

Noderīgi materiāli

Tiesību akti

Veidlapas un iesniegumi

- > Publisko iepirkumu likuma norma
- > Sabiedriskā labuma organizācijas statuss
- Uzņēmumu likvidācija
- Uzņēmumu reorganizācija

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma (likums) mērķis ir novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu. Par likuma prasību pārkāpumiem nodokļu maksātājiem iestājas administratīvā atbildība.

- > 1.solis – saimnieciskās darbības atbilstības likuma prasībām izvērtēšana
- > 2.solis – ziņojumu par darbības veidu un atbildīgās personas iecelšanu iesniegšana
- > 3.solis – darbinieku apmācības
- > 4.solis – iekšējās kontroles sistēmas vai iekšējās kārtības izveidošana
- > 5.solis – klienta identifikācija un izpēte
- > 6.solis – ziņošana par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem
- > 7.solis – atturēšanās no darījuma veikšanas

Iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas pamatprincipi

Izveidojot iekšējās kontroles sistēmu likuma subjekts paredz vismaz:

- klienta un patiesā labuma guvēja identificēšanas kārtību
- kārtību, kādā tiek novērtēts ar klientu saistītais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks
- kārtību, kādā veicama klienta izpēte
- neparastu un aizdomīgu darījumu atklāšanas kārtību
- kārtību, kādā likuma subjekts atturas no aizdomīga darījuma veikšanas
- kārtību, kādā veicama klienta darījumu uzraudzība
- kārtību, kādā tiek ziņots Kontroles dienestam par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem
- kārtību, kādā tiek ziņots Valsts ieņēmumu dienestam par aizdomīgām pazīmēm nodokļu jomā
- kārtību, kādā tiek uzglabāti klienta identifikācijas un izpētes gaitā, kā arī klienta veikto darījumu uzraudzības gaitā iegūto datu un dokumentu uzglabāšana
- darbinieku tiesības, pienākumi un atbildība, pildot likuma prasības

Klienta identificēšana (1)

- **Klienta identifikācijas mērķis** ir iegūt informāciju risku novērtēšanai un nepieļaut, ka klients izmanto pakalpojumus anonīmi
- **Likuma subjekta pienākums ir identificēt klientu pirms darījuma attiecību uzsākšanas**

Klienta identificēšana (2)

- Neuzsākot darījuma attiecības, **pirms atsevišķa darījuma veikšanas klientu nepieciešams identificēt**, ja:
 - darījuma apjoms vai vairāku acīmredzami saistītu darījumu kopējā summa ir ekvivalenta 15 000 *euro* vai lielāka par to pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa darījuma veikšanas dienā
 - darījums atbilst vismaz vienai no neparasta darījuma pazīmju sarakstā ietvertajām pazīmēm (Ministru kabineta 2008.gada 22.decembra noteikumi Nr.1071 “[Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem](#)”)
 - vai rodas aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai šo darbību mēģinājumu

Klienta identificēšana (3)

- **Fiziskas personas identifikāciju** likuma subjekts veic, pamatojoties uz:
 - **iekšzemes nodokļu maksātājam (rezidentam)** – Latvijas Republikas pasi vai personas apliecību
 - **ārvaltu nodokļu maksātājam (nerezidentam)** – ieceļošanai Latvijas Republikā derīgu personu apliecinošu dokumentu
- Likuma subjekts **juridiskās personas identificē**:
 - pēc dokumentiem, kas apliecina juridiskās personas dibināšanu vai tiesisko reģistrāciju
 - noskaidrojot klienta juridisko adresi
 - noskaidrojot fizisko personu, kurai pieder juridiskais veidojums

Klienta identificēšana (4)

- Identificējot klientu nestandarta gadījumā, juridiska persona sazinās ar uzņēmuma atbildīgo darbinieku par likuma prasību ievērošanu
- Klienta identificēšanai VID iesaka izmantot:

Klienta identifikācijas kartes fiziskai un juridiskai personai

Tās pieejamas VID izstrādātajās Vadlīnijās Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību ievērošanai VID uzraugāmajiem likuma subjektiem. Elektroniskā veidā atrodamas VID mājaslapā <https://www.vid.gov.lv/>

Patiesais labuma guvējs

Patiesais labuma guvējs – fiziska persona, kuras labā vai interesēs tiek nodibinātas darījuma attiecības, vai kuras interesēs tiek veikts atsevišķs darījums

Patiesā labuma guvējs komersantam: persona,

a) kuras īpašumā vai tiešā vai netiešā kontrolē ir:

- vismaz **25%** no komersanta pamatkapitāla vai balsttiesisko akciju kopskaita vai
- kura citādā veidā kontrolē komersanta darbību

b) kura tiešā vai netiešā veidā ir tiesības uz īpašumu vai kuras tiešā vai netiešā kontrolē ir vismaz **25%** no juridiska veidojuma, kas nav komersants

Par patieso labuma guvēju nodibinājumam uzskatāma persona vai personu grupa, kuras labā ir izveidots nodibinājums

Par patieso labuma guvēju politiskajās partijai, biedrībai un kooperatīvajai sabiedrībai uzskatāma attiecīgā politiskā partija, biedrība un kooperatīvā sabiedrība,

- kuras labā vai interesēs tiek nodibinātas darījuma attiecības
- kuras labā vai interesēs tiek veikts atsevišķs darījums nenodibinot darījuma attiecības

Patiesā labuma guvēja noskaidrošana (1)

Patiesā labuma guvēja noskaidrošanu veic šādos gadījumos:

- **ja zināms vai ir aizdomas, ka darījumu veic citas personas uzdevumā - pieprasa uzrādīt dokumentu, kas apliecina tā tiesības pārstāvēt juridisko veidojumu (pilnvaru)**
- **ja klients – rezidents – identifikācijas procesā personiski nav piedalījies, likuma subjekts pieprasa papildus dokumentus vai informāciju, kas apliecina klienta identitāti, veic iesniegto dokumentu pārbaudi. Ja patiesā labuma guvējs noskai**

ja klients – nerezidents – identifikācijas procesā personiski nav piedalījies:

- likuma subjekts lūdz klientam iesniegt dokumentus, kurus izpētot būtu skaidra īpašnieku struktūra, noskaidrojot fizisko personu
- Informāciju par patiesā labuma guvēju noskaidro – izmantojot ziņas no Latvijas Republikas uzņēmumu reģistra datubāzes, SIA «LURSOFT IT»
- drots un naudas atmazgāšanas risks ir zems, uzsāk darījumu

Patiesā labuma guvēja noskaidrošana (2)

- **ja klients - uzņēmuma īpašnieks ir cita juridiska persona** - ja šī juridiskā persona ir reģistrēta Uzņēmumu reģistrā, noskaidro kam tā pieder
- **ja klients ir ārzemēs reģistrēts uzņēmums** – likuma subjekts lūdz klientam iesniegt dokumentus, kurus izpētot būtu skaidra īpašnieku struktūra, noskaidrojot fizisko personu. Informāciju par ārzemēs reģistrētu uzņēmumu iegūst Uzņēmumu reģistra datu bāzē

Publiski par darījuma partneri pieejama informācija (1)

- Darījuma partnera – **fiziskās personas** ([saimnieciskās darbības veicēja](#)) – nodokļu maksātāja reģistrācijas dati. Elektroniskā veidā (VID mājaslapā <http://www.vid.gov.lv/> sadaļā – “Publiskojamo datu bāze” – **“Saimnieciskās darbības veicēji, VID reģistrētās juridiskās personas un citas personas”**)

Publiski par darījuma partneri pieejama informācija (2)

- Darījuma partnera – **juridiskās personas** – reģistrācijas dati
- **SIA “LURSOFT IT”**,
- **SIA “Firmas.lv”**
- **SIA “CREFO Rating”**

Publiski par darījuma partneri pieejama šāda informācija (3)

- Maksātspējas procesa pasludināšana un statuss. Elektroniskā veidā informāciju var iegūt Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra mājaslapā www.ur.gov.lv sadaļā “UR reģistri” – “[Maksātspējas reģistrs](#)”
- Nodokļu maksātāju nodokļu parādu datubāze un informācija par saimnieciskas darbības apturēšanu. Informācija ir pieejama VID mājaslapā <https://www.vid.gov.lv/> sadaļā “Publiskojuamo datu bāze” – “[Saimnieciskas darbības apturēšana](#)”; “[Nodokļu parādnieki](#)”
- Personu, kas tiek turētas aizdomās par iesaistīšanos teroristiskās darbībās, identifikācijas dati ir ievietoti ASV *OFAC* (*Office of Foreign Asset Control*). Informācija par *OFAC* ir pieejama interneta vietnē <http://www.ofac.us/>
- Teroristu sarakstus meklēt pēc adreses: <http://sankcijas.kd.gov.lv>.

Publiski par darījuma partneri pieejama šāda informācija (4)

- Ārlietu ministrijas un KD saraksti
- UR iespējas:
- Komerclikuma 236.pants Tiesības iepazīties ar akcionāru reģistru
- Ar akcionāru reģistru abiedrībā ir tiesīgi iepazīties akcionāri, valdes un padomes locekļi, revidents un kompetentas publiskās personas
- Lursoft: piekļuve 24 valstu reģistriem
- OFAC mājas lapa –ASV saraksts- valstis, juridiskas personas un fiziskas personas, kas ASV tiek uzskatītas par nedraudzīgām.
- World chek (bankas izmanto)
- <https://risk.thomsonreuters.com/products/world-check>
- Informācija par ārzonām

<http://www.lowtaxcompany.com/lv/oforu-valstis/panama-ofsors>

Naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas risku novērtēšanas kārtība

- **Likuma subjekts veic individuālu naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas riska novērtējumu, ņemot vērā:**
 - likuma subjekta sniegtos pakalpojumus
 - potenciālo klientu loku
 - citus apstākļus, kas var ietekmēt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku

Riska kategorijas (1)

Nodibinot darījuma attiecības ar klientu, likuma subjekts **nosaka klienta sākotnējo naudas atmazgāšanas risku, izvērtējot šādas riska kategorijas:**

- Klienta valsts risks
- Klienta risks, ko rada:
 - klienta juridiskā forma
 - klienta saimnieciskā vai personiskā darbība
 - klienta izmantotie produkti vai pakalpojumi

Riska kategorijas (2)

- Klienta rezidences (reģistrācijas) **valsts risks** ir risks likuma subjektam tikt iesaistītam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā, sadarbojoties ar klientu no valsts, kuras ekonomiskie, sociālie, tiesiskie vai politiskie apstākļi var veicināt valsts izmantošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā

Piemēram, potenciālā klienta rezidences valsts ir iekļauta FAFT paziņojumā, par valstīm vai teritorijām, kurām nav normatīvo aktu cīņai ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu

- Ja **nerезidentam** nav saiknes ar Latviju – **risks ir augsts**
- Valstis, kuras ir FAFT «melnajā sarakstā»

Ziemeļkoreja

Riska kategorijas (3)

- Par augsta riska klientu rezidences (reģistrācijas) valstīm vai teritorijām informāciju var iegūt:
 - Ministru kabineta 2001.gada 26.jūnija noteikumos Nr.276 “Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām”
 - mājaslapā <http://www.prokuratura.gov.lv/public/30218.html> sadaļā “Kontroles dienests” (valstis, pret kurām Apvienoto Nāciju Organizācija vai Eiropas Savienība noteikusi finanšu vai civiltiesiskus ierobežojumus)
 - *FATF* mājaslapā <http://www.fatf-gafi.org/> (valstis, kas iekļautas *FATF* nesadarbojošos valstu sarakstā vai par kurām minētā organizācija publicējusi paziņojumu kā par valstīm vai teritorijām, kurām nav normatīvo aktu cīņai ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu)

Riska kategorijas (4)

Klienta risks ir noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks, kas piemīt klienta juridiskajai formai, īpašnieku struktūrai vai klienta komercdarbībai

- Par klientu ar **juridisko formu**, kurai piemīt augsts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks, uzskata klientu, kura juridiskās formas izvēle neatbilst tā darbības veidam

Piemēram, reģistrēta biedrība, bet tās darbībai ir komerciāls raksturs, jaunreģistrēta komercsabiedrība ar mazu pamatkapitālu piedāvā liela apjoma darījumu ar augstu vērtību, kā arī juridiski veidojumi, kuriem nav peļņas gūšanas raksturs (biedrības, nodibinājumi, labdarības organizācijas) reģistrēti Latvijas Republikā vai ārvalstīs

- Juridiskas personas **īpašnieku struktūra**, kurai piemīt augsts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas risks, uzskata klientu, kuram ir bieža īpašnieku maiņa

Riska kategorijas (5)

- Risks, ko rada **klienta saimnieciskā vai personiskā darbība**
 - azartspēļu organizēšanu (nelegālu azartspēļu organizēšanu)
 - inkasācijas pakalpojumu sniegšanu
 - starpniecību darījumos ar nekustamo īpašumu
 - tirdzniecību ar dārgmetāliem un dārgakmeņiem
 - tirdzniecību ar ieročiem un munīciju
 - skaidras un bezskaidras valūtas maiņu

Riska kategorijas (6)

- **Risks, ko rada klienta izmantotie pakalpojumi vai prece**

Naudas atmazgātājiem **īpaši pievilcīgas ir jomas:**

- kurās darījuma summa ir liela un ir viegli manipulēt ar darījuma summas starpību (piemēram, nekustamie īpašumi)
- skaidras naudas darījumi (piemēram, lietoti auto tirgū)
- dārgas un neliela izmēra preces:
 - viegli transportēt, nav nepieciešams speciāls transports, (piemēram, dārgmetāli un dārgakmeņi)
- precī ar augstu vērtību (neliels preču daudzums ļauj apgrozīt ievērojamu naudas summu)

Risku novērtēšana (1)

Darījuma riska novērtēšanā pārlicinās:

- persona, kas pārstāv darījuma partneri ir tiesīga slēgt darījumu
- cik likumīgs ir darījuma priekšmets, vai darījums ar šo priekšmetu nav aizliegts, ierobežots

Piemēram, klients iegādājas nekustamo īpašumu vai juridisku veidojumu, kam noteikts apgrūtinājums

- saskaņā ar likuma “Par nodokļiem un nodevām” 15.panta pirmās daļas 13.punktu nodokļu maksātājam **ir pienākums ievērot aizliegumu** pildīt maksājumu saistības vai veikt darījumus ar nodokļu maksātāju, kuram VID apturējis saimniecisko darbību

Risku novērtēšana (2)

Darījuma riska novērtēšanai likuma subjektam ir iespēja iegūt šādu papildu informāciju:

- **par apturētu saimniecisko darbību nodokļu maksātājam** (informācija ir pieejama VID mājaslapā <https://www.vid.gov.lv/> sadaļā “Publiskojamo datu bāze” – “Saimnieciskas darbības apturēšana” – “Apturēta saimnieciskā darbība nodokļu maksātājam”)
- 2) vai **darījuma partneris ir reģistrēts pievienotās vērtības nodokļa maksātājs** (Pievienotās vērtības nodokļa likuma 84.panta ceturtais daļa un 92.panta sestā daļa, informācija ir pieejama VID mājaslapā <https://www.vid.gov.lv/> sadaļā “Publiskojamo datu bāze” – “Pievienotās vērtības nodokļu maksātāji”)
- 3) vai **darījuma partnerim – citas Eiropas Savienības dalībvalsts nodokļu maksātājam – ir derīgs pievienotās vērtības nodokļa reģistrācijas numurs** (informācija ir pieejama VID mājaslapā <https://www.vid.gov.lv/> sadaļā “Publiskojamo datu bāze” – “Citu ES dalībvalstu ar PVN apliekamās personas”)
- 4) **darījuma partnera mājaslapā publicētā informācija**

Klienta izpēte (1)

Klienta izpēte ir process, kura laikā iegūst **papildus informāciju par klientu**

Pienākums veikt klienta izpēti:

- pirms darījumu attiecību uzsākšanas
- ja pastāv aizdomas par naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas risku
- ja pastāv šaubas par iepriekš iegūtas klienta identifikācijas un izpētes datu ticamību

Klienta izpēte (2)

Klientam piemītošo naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas risku izvērtēšana:

- darījuma attiecību mērķis un būtība
- klienta saimnieciskā un personiskā darbībā, kuras ietvaros klients izmantos attiecīgos pakalpojumus plānoto darījumu skaits un apjoms
- patieso labuma guvējs
- klienta finanšu līdzekļu izcelsme

Vienkāršotā klienta izpēte

Vienkāršotā klienta izpēte likuma subjektam jāveic pirms darījuma attiecību uzsākšanas, ja:

rodas aizdomas, ka klients vai klienta veiktie darījumi ir saistīti ar naudas atmazgāšanas vai terorisma finansēšanas risku vai mēģinājumu veikt šādas darbības –

- jānoskaidro darījuma mērķi, būtību, kādus pakalpojumus plāno izmantot, kāda saimnieciskā darbība, kuras ietvaros šos pakalpojumus izmantos
- naudas līdzekļu izcelsmi
- izmanto informācijas iegūšanai ziņas no LR Uzņēmuma reģistra datubāzes
 - jā aizdomas tiek pamatotas
 - jā aizdomas netiek pamatotas

Klienta padziļinātā izpēte (1)

Neatkarīgi no sākotnējā riska novērtējuma likuma subjekts veic **klienta padziļinātu izpēti**:

- uzsākot darījuma attiecības ar klientu, kurš nav personiski piedalījies klienta identifikācijas procesā
- uzsākot un uzturot darījuma attiecības ar klientu — **politiski nozīmīgu personu, politiski nozīmīgas personas ģimenes locekli vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistītu personu**

Klienta padziļinātā izpēte (2)

Uzsākot darījuma attiecības ar klientu, kurš nav personiski piedalījies klienta identifikācijas procesā

klients – rezidents

- pieprasa papildus dokumentus no klienta, kas apliecina klienta identitāti, veic iesniegto dokumentu pārbaudi
- noskaidro papildus informāciju par patieso labuma guvēju (Uzņēmuma reģistra datubāze)
- uzsākot darījuma attiecības, veic klienta darījumu uzraudzību
- dokumentē klienta identifikācijas, izpētes un uzraudzības procesā iegūtos dokumentus un informāciju

Klienta padziļinātā izpēte (3)

Uzsākot darījuma attiecības ar klientu, kurš nav personiski piedalījies klienta identifikācijas procesā

klients – nerezidents

- noskaidro papildus informāciju par patieso labuma guvēju (Uzņēmuma reģistra datubāze)
- nodrošina, lai pirmais maksājums darījuma attiecību ietvaros ir no kredītiestādes konta, kas reģistrēts uz klienta vārda

Politiski nozīmīga persona (1)

Politiski nozīmīga persona — persona, kura Latvijas Republikā, citā dalībvalstī vai trešajā valstī ieņem vai ir ieņēmusi nozīmīgu publisku amatu

Politiski nozīmīga persona (2)

Ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona —

fiziskā persona, par kuru ir zināms, ka tai ir darījuma vai citas ciešas attiecības ar kādu no šā panta 18.punktā minētajām personām vai tā ir akcionārs vai dalībnieks vienā un tajā pašā komercsabiedrībā ar kādu no šā panta 18.punktā minētajām personām, kā arī fiziskā persona, kura ir vienīgā tāda juridiska veidojuma īpašnieks, par ko ir zināms, ka tas faktiski izveidots šā panta 18.punktā minētās personas labā

Politiski nozīmīga persona (3)

Politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis — persona, kura ir šā panta 18.punktā minētās personas:

- a) laulātais vai laulātajam pielīdzināma persona. Persona par laulātajam pielīdzināmu personu uzskatāma tikai tad, ja attiecīgās valsts likumi tai nosaka šādu statusu

- b) bērns vai politiski nozīmīgas personas laulātā vai laulātajam pielīdzināmas personas bērns, viņa laulātais vai laulātajam pielīdzināma persona

- c) vecāks, vecvecāks vai mazbērns
- d) brālis vai māsa

Darījumi ar politiski nozīmīgām personām (1)

Ja klients vai tā patiesais labuma guvējs ir politiski nozīmīga persona vai politiski nozīmīgas personas ģimenes loceklis, vai ar politiski nozīmīgu personu cieši saistīta persona, likuma subjekts veic šādus pasākumus:

- saņemt valdes vai valdes īpaši pilnvarota valdes locekļa piekrišanu pirms darījuma attiecību uzsākšanas. Šajā punktā minētais nosacījums attiecas uz likuma subjektu — juridisko personu
- veikt un dokumentēt uz risku novērtējumu balstītus pasākumus, lai noteiktu klienta līdzekļu izcelsmi un materiālo stāvokli raksturojošas labklājības izcelsmi

Darījumi ar politiski nozīmīgām personām (2)

Likuma subjekts, izbeidz piemērot klienta padziļināto izpēti, ja:

- 1) politiski nozīmīgā persona nomirst
- 2) politiski nozīmīgā persona vairs neieņem nozīmīgu publisku amatu atbilstoši šā likuma [1.panta](#) 18.punktam vismaz 12 mēnešus un tās darījuma attiecības vairs nerada paaugstinātu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas risku

Atturēšanās no darījuma veikšanas

Likuma subjekts par atturēšanos no darījuma veikšanas nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darbdienu ziņo **Kontroles dienestam**

Likuma subjektam ir tiesības informēt klientu par faktu, ka tas ir atturējies no darījuma veikšanas un par to ziņojis Kontroles dienestam

Atturoties no darījuma veikšanas, likuma subjekts neveic nekādas darbības ar darījumā iesaistītajiem līdzekļiem līdz brīdim, kad saņem Kontroles dienesta rīkojumu izbeigt atturēšanos no darījuma veikšanas

Klienta darījumu uzraudzība

- **Pēc darījuma attiecību uzsākšanas likuma subjekts nodrošina klienta veikto darījumu uzraudzību:**
 - aktualizē informāciju par klienta saimniecisko vai profesionālo darbību (var izmantot LR un ārvalsts informācijas sistēmas)
 - pārlicinās, vai darījumi nav vērtējami kā neparasti vai aizdomīgi darījumi
 - īpašu uzmanību pievērš klientam netipiski lieliem, sarežģītiem darījumiem vai savstarpēji saistītiem darījumiem, kuriem nav ekonomiska mērķa
 - darījumi, kuros piedalās personas no trešajām valstīm, kurām nav normatīvo aktu cīņai ar naudas atmazgāšanu
- Ja klienta deklarētā darbība nesakrīt ar faktisko, ziņo atbildīgajam darbiniekam par aizdomīgu situāciju

Neparastu un aizdomīgu darījumu konstatēšana

Konstatējot, ka klients veic neparastu vai aizdomīgu darījumu, likuma subjekts nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darba dienā **sniedz ziņojumu Kontroles dienestam**

Neparasti darījumi

Ziņošana par darījumiem virs noteiktā limita

Par neparastu darījumu uzskatāms darījums:

attiecībā uz visiem likuma subjektiem – darījums, kurā piedalās klients, kas tiek turēts aizdomās par terora akta izdarīšanu vai līdzdalību tajā un ir iekļauts to personu sarakstā, par kuru likuma subjektus un to uzraudzības un kontroles institūcijas informējis kontroles dienests

Neparasti darījumi (2)

8.8. attiecībā uz nodokļu konsultantiem, ārpakalpojumu grāmatvežiem – klienta no fiziskām personām (tajā skaitā no kapitālsabiedrības īpašnieka) saņemto skaidras naudas aizņēmumu kopsumma pārskata periodā ir 60 000 *euro* vai vairāk (kapitālsabiedrības īpašniekam – kapitālsabiedrībai sniegto skaidras naudas aizdevumu kopsumma pārsniedz dividendēs izmaksāto summu par 60 000 *euro* vai vairāk);

Neparasti darījumi (3)

8.10. attiecībā uz zvērinātiem advokātiem un citiem neatkarīgiem juridisko pakalpojumu sniedzējiem:

- 8.10.1. klients nodod vai saņem **skaidru naudu par summu 15 000 euro un vairāk**, pilnvarojot veikt finanšu starpniecību;
- 8.10.2. **sniegta konsultācija par darījumu**, kura pazīmes atbilst vismaz vienai no šajos noteikumos minētajām neparasta darījuma pazīmēm un kurš attiecas uz likuma [3.panta](#) pirmās daļas 4.punktā minētajām darbībām - *citi neatkarīgi juridisko pakalpojumu sniedzēji, kad tie, darbojoties savu klientu vārdā un labā, sniedz palīdzību darījumu plānošanā vai veikšanā, piedalās tajos vai veic citas ar darījumiem saistītas profesionālas darbības sava klienta labā attiecībā uz:*
 - a) nekustamā īpašuma, komercsabiedrības kapitāla daļu pirkšanu vai pārdošanu,
 - b) klienta naudas, finanšu instrumentu un citu līdzekļu pārvaldīšanu,
 - c) visu veidu kontu atvēršanu vai pārvaldīšanu kredītiestādēs vai finanšu iestādēs,
 - d) juridisku veidojumu dibināšanu, vadību vai darbības nodrošināšanu, kā arī attiecībā uz juridiska veidojuma dibināšanai, vadīšanai vai pārvaldīšanai nepieciešamu ieguldījumu veikšanu

Neparasti darījumi (4)

8.11. attiecībā uz komersantiem, kas nodarbojas ar **nekustamo īpašumu tirdzniecību vai tās starpniecību:**

- 8.11.1. klients, iegādājoties nekustamo īpašumu, slēdz līgumu, kas paredz samaksu vienā vai vairākās reizēs skaidrā naudā par summu 20 000 *euro* un vairāk;
- 8.11.2. klients, slēdzot sadarbības līgumu par nekustamā īpašuma iegādi, veic skaidras naudas iemaksu komersanta kasē par summu 30 000 *euro* un vairāk;

8.12. attiecībā uz komersantiem, kas nodarbojas ar **transportlīdzekļu tirdzniecību vai tās starpniecību,** – klients, iegādājoties transportlīdzekli, vienā vai vairākās reizēs norēķinās skaidrā naudā par summu 30 000 *euro* un vairāk;

Neparasti darījumi (5)

8.13. attiecībā uz komersantiem, kas nodarbojas ar **dārgmetālu, dārgakmeņu un to izstrādājumu tirdzniecību:**

- 8.13.1. klients, pērkot dārgmetālus, dārgakmeņus vai to izstrādājumus, norēķinās skaidrā naudā par summu 15 000 euro un vairāk
- 8.13.2. klients pārdod vai piedāvā iegādāties dārgmetālus, dārgakmeņus vai to izstrādājumus par cenu, kas nepārsniedz 50 % no to tirgus vērtības, kura nosakāma pēc Eiropas Centrālās Bankas noteiktā kursa

Aizdomīgi darījumi (1)

- **Aizdomīgi darījumi**
- **Ar legalizāciju saistīti citi noziedzīgi darījumi**
- Aizdomīguma pazīmes var iedalīt divās kategorijās:
 - **klienta aizdomīguma pazīmes**
 - **klienta veikto darījumu aizdomīguma pazīmes**

Aizdomīgi darījumi (2)

Teorētiski aizdomām par darījumu saistību ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai citu noziedzīgu nodarījumu var pastāvēt 3 līmeņi:

- (nepamatotas) aizdomas par minētās saistības iespējamību vai pastāvēšanu
- (ar dokumentiem, informāciju) pamatotas aizdomas par šādas saistības pastāvēšanu
- tiek konstatēts, ka darījumam ir saistība ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju (piemēram, vienā vai vairākos darījumos ir izsekota finanšu līdzekļu kustība no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas līdz legalizācijas darbībām)

Visiem likuma subjektiem iespējamās aizdomīga darījuma pazīmes

- Aizdomas par masveida iznīcināšanas ieroču izgatavošanu, glabāšanu, pārvietošanu, lietošanu vai izplatīšanu – ASP
- Aizdomas par saistību ar terora aktu, individuāla terorista vai teroristu organizācijas finansēšanu – AST
- Darījumā izmantots viltots dokuments – DVD
- Par klienta aizdomīgiem darījumiem ziņo masu informācijas līdzekļos – DZM
- Problēmas ar klienta identifikāciju – LID
- Klients nervozē bez acīmredzama iemesla – LNV
- Klientam ir pavadītāji, kas viņu novēro – LPV
- Klients darbojas kā aizsegs citas personas darījumam - LCP
- Klients dod priekšroku vieglākiem darījuma veidiem (kuri neprasa papildus identifikācijas darbības vai ziņošanu) – LVD
- Aizdomīgs darījums, kurā iesaistīta politiski nozīmīga persona (PEP) – PEP
- Aizdomīgs darījums, kurā iesaistīta sabiedriskā labuma organizācija - NVO
- Darījums ir saistīts ar citu ziņojumu – SCZ
- Pārtraukta sadarbība ar klientu - SDP
- Konts ir tālu no klienta rezidences – KTV
- Nekustamā īpašuma iegāde par acīmredzami neatbilstošu cenu – DNI
- Iespējama krāpšana – KRP
- Darījumā iesaistītām personām ir viena adrese - VAD

Ārpakalpojumu grāmatvežiem, nodokļu konsultantiem iespējamās aizdomīga darījuma pazīmes

- Klients ir saistīts ar personām, ar kurām Latvijas bankās ir pārtraukta sadarbība - AKA
- Ienākošie darījumi veido daudzas mazas summas, bet izejošie ir par lielām summām – DLS
- Aizdomīgs darījums ar elektronisko naudu – ELE
- Nauda tiek debetēta no konta tūlīt pēc tā kreditēšanas – FIX
- Uzkrītošas izmaiņas konta bilancē (palielināta apgrozība u.c.)- KBI
- Klientam ir pārmērīgi liels kontu skaits – KLD
- Naudu nenogulda uzņēmuma kontā- KNU
- Konta apgrozījums pārsvarā sastāv no skaidras naudas operācijām – KSN
- Neskaidra darījumā izmantoto līdzekļu izcelsme – NLA
- Krāpšana internetā (phishing) - PHI

Ārpakalpojumu grāmatvežiem, nodokļu konsultantiem, juridisko pakalpojumu sniedzējiem un juridisku veidojumu dibināšanas, darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzēju iespējamās aizdomīga darījuma pazīmes

- Personas dibina vairākus vienas personas uzņēmumus – DDU
- Šim klientam neraksturīgi liels darījumu apjoms – DLA
- Darījumam nav acīmredzama likumīga nolūka (vai saistības ar personisko vai biznesa darbību) – DNN
- Izvairīšanās no nodokļu nomaksas- INN
- Par darījumiem klients sniedz nereālus, juceklīgus un pretrunīgus skaidrojumus – JUC
- Naudu nogulda ārvalstu bankā – KNA
- Darījums ir klientam netipisks – LNT
- Klients veic sarežģītus, netipiskus darījumus (kuriem pašiem vai atsevišķiem to noteikumiem nav skaidri saprotama ekonomiskā vai juridiskā mērķa – LSG
- Uzņēmuma pamatkapitāla palielināšana par aizdomīgi lielu summu - SKP

Kontroles dienesta apkopotās aizdomīguma pazīmes pieejamas Kontroles dienesta mājaslapā <http://www.prokuratura.lv/> sadaļā “Kontroles dienests” – “Informācija” – “Darījuma aizdomīguma pazīmes”

Ziņojums par neparastu vai aizdomīgu darījumu

Ziņojums Kontroles dienestam ietver:

- klienta identifikācijas datus
- plānotā, pieteiktā, konsultētā, uzsāktā, veiktā vai apstiprinātā darījuma aprakstu, veikšanas laiku un vietu
- pamatojumu, kāpēc likuma subjekts uzskata darījumu par neparastu vai aizdomīgu

Ziņošanas pienākums VID par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā

Saskaņā ar likumu «Par nodokļiem un nodevām» no 2017.gada 1.janvāra likuma subjekta pienākums, konstatējot aizdomīgu darījumu, kura pazīmes atbilst vismaz vienai no **22.² panta trešā daļā** minētajām aizdomīguma pazīmēm nodokļu jomā

Likums «Par nodokļiem un nodevām»

22.² panta trešā daļa Darījuma aizdomīguma pazīmes nodokļu jomā :

1) privātpersona deklarē ienākumus, ieņēmumus, uzkrājumus, īpašumus vai to vērtības maiņas ar aizdomīgu izcelsmi

- Pirkumi (izdevumi pārsniedz ienākumus)
- Pārdošana (kapitāla aktīvu atsavināšana), jāpievērš uzmanība tam, vai personai varēja būt likumīgā ceļā iegūti līdzekļi, lai sākotnēji iegādātos kapitāla aktīvus
- Dāvināšana (dāvanas vērtības deklarēšanas pienākums) – svarīgi noskaidrot vai dāvinātājs līdzekļu dāvanas iegādei ir ieguvis likumīgā ceļā
- Mantošana (mantojums - luksusa automašīna) – vai mantojuma atstājējam bija pietiekami līdzekļi iegūti likumīgā ceļā mantojuma iegādei
- Aizdevumi (starp divām FP var aizdevumu savstarpēji veikt līdz 7200 eur apmērā) – jāpievērš uzmanība , ja aizņēmums ir no personiskiem līdzekļiem vai no saistīta uzņēmuma, organizācijas

2) šim klientam neraksturīgi liels darījuma apjoms

- Viena klienta liels darījuma apjoms būs vidēji liels darījuma apjoms kādam citam klientam
- Kopsakarībā ar darījumu apjomu jāvērtē līdzīga apjoma darījumu periodiskums
- Neparasta darījumu plūsma (maksājums no trešajām personām vai personām, kas nav iesaistīti darījumā)

3) ienākošie darījumi veido daudzas mazas summas, bet izejošie ir par lielām summām

- Uzņēmums saņem daudzus zemākas vērtības pakalpojumus (iepērk preces no daudziem piegādātājiem) un tai pat laikā šis uzņēmums sniedz pakalpojumus vai pārdod precis vienam vai dažiem klientiem par salīdzinoši augstāku vērtību

Raksturīgs piemēram šādiem uzņēmumiem:

- starpniecības pakalpojumu sniedzējiem
- telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējiem

4) nekustamā īpašuma iegāde par acīmredzamu neatbilstošu cenu

Cenas pārsniegums kā aizdomīgs darījums

- Uzņēmums iegādājas nekustamo īpašumu par cenu, kas acīmredzami pārsniedz faktisko tirgus cenu
- Līgumā tiek norādīta nekustamā īpašuma iegādes cena, kas ir acīmredzami zemāka par faktisko tirgus cenu (kā arī zemāka par nekustamā īpašuma faktisko iegādes cenu, jāņem vērā kapitālpieauguma nodoklis, kas liecina par izvairīšanos no nodokļa nomaksas)

5) darījumam nav acīmredzama likumīga nolūka (vai saistības ar personisko vai biznesa darbību)

- Preču pārdošana vai pakalpojumu sniegšana,
- Darījumam nav acīmredzama likumīga nolūka, Noslēgti līgumi, bet nav darījumu apstiprinošu dokumentu
- Fiktīvi darbinieki
- Vienā juridiskā adresē reģistrēti vairāki uzņēmumi
- Rēķini ar mistiskām specifikācijām

6) darījumā izmantots viltots dokuments

- Rēķini ar mistiskām specifikācijām
- Dokumenti ar viltotu parakstu
- Viltotas izziņas par ārvalstīs gūtajiem ienākumiem

7) aizdomīgs darījums ar elektronisko naudu

- Darījumi ar kriptovalūtu

8) nauda tiek debetēta no konta tūlīt pēc tā kreditēšanas

- Naudas pārskaitīšana tiklīdz tā tiek ieskaitīta.

9) privātpersona vienā vai vairākos darījumos skaidrā naudā iegulda komercsabiedrībā, izmaksā, aizdod vai aizņemas no citas privātpersonas 60 000 *euro* vai vairāk

- Iemaksa kā privātais ieguldījums komercsabiedrībās
- Izmaksāti avansi
- Izsniegti aizdevumi
- Saņemti kredīti (izņemot kredītiestādes)

10) izvairīšanās no nodokļu nomaksas

- Darbības, kas saistītas ar grāmatvedības noteikumu pārkāpumiem
- Krāpšanās nodokļu jomā

11) uzkrītošas izmaiņas konta bilancē (palielināta apgrozība u.c.)

- Uzņēmumiem, kuriem ilgstoši nav veikta saimnieciskā darbība nu ir finanšu plūsma
- Nauda uzturās kontos 1-2 dienas, ne ilgāk

12) klientam ir pārmērīgi liels kontu skaits

- Fiktīvu darījumu shēmās izmantoti konti, kuri nav reģistrēti Valsts ieņēmumu dienestā

13) konta apgrozījums pārsvarā sastāv no skaidras naudas operācijām

- Skaidras naudas darījumos izmantoto līdzekļu izcelsme nav skaidra
- Skaidrās naudas darījumā iesaistītām personām ir viena juridiskā adrese
- Lieli skaidrās naudas aizdevumi, lielu ekskluzīvu preču iegāde skaidrā naudā

14) konts ir tālu no klienta rezidences

- Konti var tikt izmantoti bezskaidras naudas līdzekļu veidā nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijai

15) klients darbojas kā aizsegs citas personas darījumam

- Pilnvarojums veikt darījumus klienta vārdā ir piešķirts personai, kuru ar klientu nesaista skaidri izteiktas darījumu vai personiskās attiecības

16) darījums ir klientam netipisks

- Klienta veiktais darījums neatbilst klienta pamatdarbības veidam

17) klients veic sarežģītus vai neparastus darījumus

- Veiktajiem darījumiem nav loģiska ekonomiskā pamatojuma
- Klients sniedz visai nereālus vai pretrunīgus skaidrojumus par darījumiem
- Neparasti lieli maksājumi par neraksturīgiem darījumiem

18) neskaidra darījumā izmantoto līdzekļu izcelsme.

- Izmantoti fiktīvi darījumi vai fiktīvi darījumu partneri, lai slēptu patieso nelegāli iegūto līdzekļu izcelsmi

Ziņojums par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā

https://www.vid.gov.lv/lv/veidlapas-un-iesniegumi-2   Veidlapas un iesniegumi | V... x

Veidlapas un iesniegumi

Publicēts: 01.08.2016. 09.50

- › Grāmatvedības organizēšana
- › Kases aparāti un kases sistēmas
- › Kontu reģistrs

Veidlapa paziņojuma par
rikojuma izpildi noformēšanai

- › Labā prakse uzņēmējiem

▼ Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana

Atbildība par likuma prasību
pārkāpšanu

Informatīvie un metodiskie
materiāli

Noderīgi materiāli

Tiesību akti

Veidlapas un iesniegumi

Saistītās datnes:

 Nodokļu maksātāja (juridiskās personas) ziņojums par atbildīgo personu iecelšanu (19KB)

 Nodokļu maksātāja (juridiskās vai fiziskās personas) ziņojums par darbības veidu (17KB)

 Veidlapa elektroniskai ziņošanai Kontroles dienestam (35KB)

 Veidlapa rakstiskai ziņošanai Kontroles dienestam (626KB)

 Ziņojums par aizdomīgu darījumu Valsts ieņēmumu dienestam (15KB)

Ziņojums par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā

Sagatavot dokumentu

No veidlapas

No faila

Izveidot sarakstu

Nodokļu maksātāja pamatdarbības veida un reģistrācijas datu izmaiņu veidlapas

Akcīzes preču pavaddokumenti

Akcīzes preču aprites dokumenti

Akcīzes preču marķēšanas dokumenti

Akcīzes preču licenču, nodrošinājumu, atļauju, izziņu un sertifikātu iesniegumi

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ziņojumi

Citi

Sagatavot dokumentu

Mans saraksts

Pēc dokumentu grupas

Visi dokumenti

Dokuments

Dokumentu grupa **Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ziņojumi** [Noīrīt](#)

Nodokļu maksātāja ziņojums par atbildīgo personu iecelšanu

Nodokļu maksātāja ziņojums par atbildīgo personu iecelšanu saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumu

Nodokļu maksātāja ziņojums par darbības veidu

Nodokļu maksātāja ziņojums par darbības veidu saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumu

Ziņojums par aizdomīgu darījumu

Ziņojums par aizdomīgu darījumu (tostarp neregistrējamas kustamas mantas (tajā skaitā skaidras naudas) mantošanas gadījumu)

Sagatavot dokumentu

No veidlapas

No faila

Izveidot sarakstu

- Ziņojumā, ievērojot Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā noteikto, ietver šādu informāciju:

- 1) personas identifikācijas datus
- 2) aizdomīga darījuma
- 3) pamatojumu, kāpēc subjekts uzskata darījumu par aizdomīgu

Rekomendācijas ziņojuma par aizdomīgu darījumu aizpildīšanai

https://www.vid.gov.lv/lv/informativie-un-metodiskie-materiali-20 Informatīvie un metodiskie ...

Informatīvie un metodiskie materiāli

Publicēts: 06.02.2017. 12.01

- Grāmatvedības organizēšana
- Kases aparāti un kases sistēmas
- Kontu reģistrs
- Veidlapa paziņojuma par rīkojuma izpildi noformēšanai

Labā prakse uzņēmējiem

▼ Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana

Atbildība par likuma prasību pārkāpšanu

Informatīvie un metodiskie materiāli

Noderīgi materiāli

Tiesību akti

Saistītās datnes:

- Rekomendācijas ziņojuma par aizdomīgu darījumu (tostarp neregistrējamas kustamas mantas (tajā skaitā skaidras naudas) mantošanas gadījumu) veidlapas aizpildīšanai (375KB)
- Par grozījumiem Ministru kabineta 2016. gada 22. marta noteikumos Nr. 162 "Noteikumi par kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienestam sniedzami ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem" (56KB)
- Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām" (55KB)
- Par neparastu un aizdomīgu darījumu ziņošanas sistēmu (423KB)
- Rekomendācijas ziņojuma veidlapas elektroniskā formā aizpildīšanai par neparastu vai aizdomīgu darījumu nosūtīšanai Kontroles dienestam (141KB)

Klienta izpētes dokumentu glabāšana

- Likuma subjekts dokumentē :
 - klienta un patiesā labuma guvēja identifikāciju apliecinošus dokumentus
 - klientu un to darījumu izpētes pasākumus un rezultātus
 - informāciju par fiksētajiem neparastajiem un aizdomīgajiem darījumiem
 - saraksti, tajā skaitā elektroniskā pasta saraksti

Darbinieku apmācības

Likuma subjekts nodrošina, ka **atbildīgie darbinieki pārzina:**

- ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu saistītos **riskus**
- **normatīvos aktus** un to prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā

[Informācija par VID organizētajiem semināriem](#)

<https://www.vid.gov.lv/> - Aktualitātes – Notikumi

AML 4 direktīva, tās pārņemšana un paredzami grozījumi NILLTFNlikumā

- Papildus atbildīgajam darbiniekam par likuma prasību ievērošanu jāieceļ uzņēmumā arī valdes loceklis, papildināts likuma 10.pants
- Patiesā labuma guvēja noskaidrošana, papildināts likuma 18.pants
- Likumā paredzētas soda sankcijas par likuma prasību neievērošanu

Eiropas Padomes Moneyval vizīte

no 2017.gada 30.oktobra līdz 10.novembrim

Mērķis:

- Izvērtēt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas (turpmāk –NILLTF) novēršanas sistēmas atbilstību starptautiskajiem standartiem
- Vērtēt valsts spēju efektīvi praksē pielietot tās rīcībā esošo nacionālo tiesisko regulējumu
- Vērtēt NILLTF novēršanas likuma subjektu darbības efektivitātes rezultātus NILLTF novēršanas jomā

Otrais Nacionālais NILLTF risku novērtēšanas ziņojums

Mērķis:

Sniegt institūcijām, likuma subjektiem, kuri iesaistīti NILLTFN procesā un sabiedrībai noderīgu informāciju par identificētajiem NILLTFN riskiem un veicamajiem pasākumiem to mazināšanai

- Ar NRA ziņojumu var iepazīties VID ārējā tīmekļa vietnē -
<https://www.vid.gov.lv/lv/latvijas-nacionalais-nilltf-risku-novertesanas-zinojums>

Nodokļu konsultantu, ārpalpojumu grāmatvežu un juridisko palpojumu sniedzēju NILTF riski

- Būtisku risku rada iespēja sniegt pakalpojumus anonīmiem klientiem un neklātienē
- Noziedznieki var izmantot sektora pārstāvjus, lai noslēptu NIL izcelsmi un/vai leģitimizētu aktīvus dažādos veidos
- Galvenie identificētie draudi un ievainojamība sektorā:
 - Profesionāļu līdzdalība atvieglo NILL
 - Slepenas vienošanās ar citiem regulētā sektora subjektiem
 - Fiktīvu līgumu un darījuma dokumentu sniegšana
 - Nespēja identificēt aizdomīgus un neparastus darījumus un iesniegt ziņojumus
 - Praktiski nepastāv darbības uzsākšanas kontrole

Personu, kas darbojas kā aģenti vai starpnieki nekustamo īpašumu darījumos NILLTF riski

- Paaugstinātu NILL iespējamību rada iespēja sniegt pakalpojumus anonīmiem klientiem, neklātienē, kā arī ar aģentu starpniecību, kā arī iespēja saņemt termiņuzturēšanās atļauju ieguldot līdzekļus nekustamajā īpašumā
- Galveni riski sektorā:
 - darījumos iesaistās citu nozaru profesionāļi, kas veicina NILL
 - Nolaidīgi darbinieki, kuri neievēro NILLTFNL prasības
 - Ziņojumu par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem neesamība
 - Prasību neesamība darbības uzsākšanai

Transportlīdzekļu tirgotāju un starpnieku darījumos ar transportlīdzekļu tirdzniecību

NILLTF riski

- Būtisku risku rada iespējama neklātienas pakalpojumu sniegšana, anonīma pakalpojumu sniegšana, kā arī aģentu izmantošana
- Galveni riski sektorā:
 - Transportlīdzekļu tirgotāji ir snieguši ziņojumus, tomēr tie nav izmantoti tiesībaizsargājošajām institūcijām nodotajos materiālos
 - Zems NILL ievainojamības izpratnes līmenis

Personu, kas nodarbojas ar dārgmetālu un dārgakmeņu tirdzniecību NILLTF riski

- Dārgmetāli, dārgakmeņi un to izstrādājumi ir mazas, dārgas, viegli transportējamas preces, kas var tikt viegli izmantotas NILL
- Galveni riski sektorā:
 - Grūti noteikt šo preču iespējamo tirgus vērtību
 - Grūti izsekot veiktajiem darījumiem
 - Uzsākšanas uzraudzība nav pietiekama
 - Ļoti zema ziņošanas aktivitāte, zems risku izpratnes līmenis

Risku mazināšanas pasākumi

- Atbildīgi veikt darījumu partneru izvēli
- Esošajiem klientiem veikt klientu un klientu darījumu izpēti
- Nozaru riskiem atbilstošu tipoloģiju apzināšana
- Veicināt atbildīgo darbinieku izpratni par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem un to identificēšanas pazīmēm
- Veicināt nozaru licencēšanu vai profesiju organizēšanu

Paldies par uzmanību!

Tālrunis 67121897

E-pasta adrese Baiba.Rudapa@vid.gov.lv